

Jérôme Ferrari

Visat núm. 18

(octubre 2014)

per Marta Marfany

Jérôme Ferrari (1968), escriptor francès. El 2012 guanyà el prestigiós Premi Goncourt amb *El sermó de la caiguda de Roma*, una novel·la de tall filosòfic, molt ben travada, que revela un gran domini de la llengua i de la tècnica narrativa.

Jérôme Ferrari, professor de filosofia —ha treballat a Algèria, Còrsega i els Emirats Àrabs—, va entrar al món de la literatura amb el recull de relats *Variétés de la mort* (Albiana, 2001). D'aleshores ençà ha publicat sis novel·les: *Aleph Zéro* (Albiana, 2002), *Dans le secret* (Actes Sud, 2007), *Balco Atlantico* (Actes Sud, 2008), *Un dieu un animal* (Actes Sud, 2009), *Où j'ai laissé mon âme* (Actes Sud, 2010) i *Le sermon sur la chute de Rome* (Actes Sud, 2012; traducció catalana: RBA-La Magrana, 2013). Diverses d'aquestes novel·les tenen personatges i escenaris comuns, temàtiques tot just esbossades en l'una que es reprenen i s'eixamplen en l'altra. Es tracta, en definitiva, d'un ambiciós cicle novel·lesc el punt àlgid del qual és *El sermó de la caiguda de Roma*.

Amb un argument central aparentment fútil —les vicissituds quotidianes d'un bar d'un poblet de Còrsega—, *El sermó de la caiguda de Roma* es basteix amb la veu de fons de sant Agustí, que ressona al llarg de la novel·la per recordar-nos que tots els imperis cauen, perquè el món és com un home: neix, creix i mor. Caigué l'imperi romà al segle V i caurà el «millor dels mons possibles» que creen Matthieu i Libero amb el seu bar, un petit univers d'alcohol i sexe que s'esfondrarà en una nit de «rapinya i de sang». Tots els imperis cauen, doncs, també l'imperi colonial francès, que és l'altre fil argumental de la novel·la, trenat a través del personatge de Marcel Antonetti, l'avi de Matthieu: l'existència de Marcel, que veu passar la Història en majúscules sense poder-ne ser mai protagonista, és el símbol d'una nissaga que fuig i s'exilia de la insularitat per acabar tornant sempre, ineluctablement, a la casella de sortida. Però no tot és tràgic en aquesta novel·la, Ferrari també sap entrellaçar-hi la ironia i un contrapunt esperançador encarnat en Aurélie, la germana de Matthieu, que agafa les regnes del lliure albir davant l'estupidesa del món.

Jérôme Ferrari ja havia fet mostra d'una prosa brillant a *Où j'ai laissé mon âme* —novel·la sobre la tortura durant la Guerra d'Algèria—, però és a *El sermó de la caiguda de Roma* on desplega tots els seus recursos i on exhibeix el seu domini absolut de la llengua, posada al servei d'un narrador que es focalitza en diversos personatges, amb registres i tons diferents però tots impregnats d'un mateix deixant, d'un estil que vol recordar l'oralitat dels sermons. Això es fa especialment palès quan el narrador es concentra en el personatge de Marcel, amb unes frases treballadíssimes, llargues i sinuoses, amb molt poca puntuació, un punt barroques fins i tot, però que llisquen amb la musicalitat de l'oralitat com ben pocs escriptors saben fer.

Novel·la de tall filosòfic —no només sant Agustí, també hi ressona Leibniz—, amb múltiples lectures com totes les grans obres, *El sermó de la caiguda de Roma* es perfila com la consolidació d'una trajectòria literària que promet ser sòlida. Un Goncourt ben merescut.